

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r89745213949617,WYGOCKI-Zygmunt.html>
27.05.2024, 23:43

WYGOCKI I Zygmunt

Osoba

WYGOCKI Zygmunt

Urodzony

1911

Zmarł

1995

Opis

historyk powstania wielkopolskiego.

Ur. 20.04.1911 r. w Berlinie, w rodzinie ślusarza Władysława i Władysławy z Sikorskich. W 1919 r. wrócił z rodziną do Polski. W Poznaniu ukończył szkołę wydziałową i gimnazjum. Na Uniwersytecie Poznańskim uzyskał dyplom mgr. historii (1936) i pedagogiki (1937). Dwuletnią praktykę pedagogiczną odbył w Gimnazjum im. Bergera w Poznaniu, równocześnie podejmując asystenturę w UP u prof. A. Skałkowskiego. Od 1934 do 1939 r., po ukończeniu sześciotygodniowego kursu historii wojskowości w Wojskowym Biurze

Historycznym (WBH) w Warszawie, pracował dla Referatu Historycznego Dowództwa Okręgu Korpusu nr VII w Poznaniu, porządkując zasoby tego archiwum. Zestawił kartotekę oddziałów powstania wielkopolskiego, uporządkował i opracował kartotekę poległych powstańców zebraną przez T. Fenrycha. Opracował zestawienia statystyczne do Listy strat, obejmującej 1714 nazwisk, opublikowanej przez T. Jabłońskiego w 1936 r. W 1937 r. Wygocki w 1 zeszycie Materiałów do Historii Powstania Wielkopolskiego opublikował Zarys organizacji jednostek bojowych na terenie Grupy Zachodniej. Współpracował także z „Bibliografią Wielkopolski” A. Wojtkowskiego, z „Rocznikiem Historycznym”, „Szlakiem Wieków”, z „Przeszłością” i in. W 1939 r. w stopniu podporucznika wziął udział w kampanii wrześniowej. W latach 1939-1945 będąc jeńcem w oflagu Murnau (VIIa), był wykładowcą na kursach ogólnokształcących oraz handlowych, egzaminatorem i wykładowcą Wyższych Kursów Nauczycielskich.

Po wojnie jako nauczyciel i administrator, pracował w polskim szkolnictwie w Niemczech Zachodnich. Był dyrektorem gimnazjum i liceum. W 1950 r. wyjechał do USA, gdzie pracował społecznie w polskich organizacjach: Polski Związek Ziem Zachodnich - jako prezes i prezes honorowy; Polski Uniwersytet Ludowy - jako przewodniczący Rady Naczelnej; publicysta wykładowca, ogłaszał rozprawy i artykuły, recenzje i polemiki. M.in. opublikował: Ignacy i Helena Paderewscy o poznańskim dniu grudniowym w 52 rocznicę powstania wielkopolskiego („Przegląd Zachodni” Londyn 1971, nr 1/2, s. 18-21); Polonia Amerykańska w Powstaniu Wielkopolskim (tamże 1971, nr 1/2, s. 21); Nieznany list Naczelnej Rady Ludowej do prezydenta Wilsona (tamże 1971, nr 12); Współczesna opinia generała Dowbora-

Muśnickiego o powstaniu i powstańcach wielkopolskich (tamże, s. 37—41); Wilsonowskie pojęcie Polski (tamże 1981, nr 1/3, s. 27-30); Jeszcze o wilsonowskim pojęciu Polski (tamże 1982, nr 1/3, s. 8-11); Zasługa dziejowa pierwszego dowódcy Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 Generała Stanisława Taczaka („Dz. Zw. Zgoda z 2-3 1988 r.) i in.

W 1939 r. uległy zniszczeniu złożone do druku trzy książki Wygockiego: General Ignacy Prądyński, General Tadeusz Rozwadowski. Komentarz do tzw. zaginionych pamiętników, Gniezno i powiat gnieźnieński w Powstaniu Wielkopolskim. Na podstawie zachowanych fragmentów udało się jedynie odtworzyć większość rozdziałów książki o Gnieźnie i na podstawie tej pracy, pod kierunkiem prof. W. Jędrzejewicza na uniwersytecie w Chicago uzyskał doktorat z historii (1977). Był żonaty.

Bibliografia

B. Polak, Wygocki Zygmunt (1911-1995) Słownik biograficzny powstańców wielkopolskich 1918-1919, red. A. Czubiński, B. Polak, Poznań 2002, s. 413-414; B. Polak, Zygmunt Wygocki (1911-1995) o historii powstania w kraju i za oceanem, (w:) Ku prawdzie. Historycy powstania wielkopolskiego w pamięci następców, red. naukowa: Zenon Józwiak, Bogusław Polak, Michał Polak, Kościan-Leszno 2015, s. 47-54.

Autor wpisu

Bogusław Polak